

Za ovo vero menda nobeno slovensko dekle ne bi hotelo življenja dati; stokrat boljša pa itak je, nego vera nemškutarska.

Dopisi.

Ptuj, 1. jan. (Kako nemškutarski okrajni zastop gospodarji z narodnim premoženjem.) — Ptujski okrajni zastop si je omislil lepo število dragih, do 2 seznaja dolgih hrastovih soh; znabiti za to, ker popravlja mostove čez jarke in potoke naše okolice? med katerimi so neki tako slabi in luknjasti, da bi potrebno bilo vozaču prenašati konje in voz; sicer veznejo, noge polomljejo in kolesa potrpljejo; kakor se je na dan sv. Katarine nekemu Sčavinčarju pripetilo. Bog ne daj, od tiste dobe, odkar ima ta zastop nadzorništvo cest in mostov, se res v nekterih krajih skoraj s praznim vozom ne more voziti.*)

Kaj pa je z sobami? Se bodo morebiti kamo v razstavo poslale, da svet zvê, kje je še lepa hrastovina doma? Res, v žalostno razstavo za žuljenega Slovence? Tiste lepe hrastove sohe morajo povsod, kjer se ceste ločijo, ali križajo, ko kažipoti služiti. Se vé, na slovenski zemlji za Slovence? Bog ne daj, samo za trde Nemce, katerim se poljubi po naši slovenski deželi potovati s trebnhom za kruhom. — Tako n. pr. nosi ena tistih soh ne daleč od Ptujja, kjer se cesta loči, in ena proti Ljutomeru drži, na deski napis: „Nach Domau und Lutteberg.“ Kje neki je ta nesrečni „Lutteberg“? Ali se znabiti v novejših časih ta prijazni trg po „šprahi“ tamošnih nemško-slovencev tako veli? Kolikor takih kažipotov smo do sedaj videli, nosijo vsi le nemške napise, slovenskega nobenega. Prašamo Vas, dragi Slovenci, kdo pa Vam dela slovenske kažipote po nemškem delu Štajarske, koliko ste jih že videli s slovenskim napisom? Ali imate res toliko denarja, da tako velikodušno za bogatejše Nemce skrbite, ki vas zaničujejo in vam od svojega bogastva celo nič ne dajo? in res zaničevanje zaslužimo, ako tako bedasto ravnamo. Po Nemškem vidimo nemške, po Ogerskem madjarske, po Hrvaškem hrvaške napise; dosledno bi tedaj morali na Slovenskem biti slovenski; ako pa delamo za Nemce kažipote, moramo ravno po tisti pravici jih delati za Madjare in Labe, saj so tudi naši sosedi tako, kakor Nemci.

V okrajnem zastopu v Ptujju sedijo tudi nekteri pridni Slovenci, poznamo gosp. C. pri sv. Marjeti, M. pri sv. Urbanu, D. pri sv. Andražu, ali ste Vi tudi glasovali za nemške kažipote na Slovenskem? Ako ne, oznanite nam v „Slov. Gospodarju“, kako se je ta reč vršila, da mi ptujski slovenski okoličani Nemcem drage kažipote narejamo.

Eden za več, ki drage nemške kažipote plačujejo.

Iz Makol 3. januarja. (†) Dragi „Slov. Gospodar!“ Dovolj mi mali prostorček, da omenim žalostno dogodbo, ki se je zgodila 28. decembra pret. leta v srenji Dešni. Tamo ima neka žena vinograd; ker je bila bolna in ni sama iti mogla po vino, pošlje svojega 14 let starega vnuka in soseda v klet, da bi prinesla neke bokale vina domu; ko sta si v kleti vino natakala, pridejo trije malopridneži in začnejo za piti tirjati, kar sta jim tudi rada dala, kar je namreč tudi bilo prav; ko še vendar s podarjenim niso bili zadovoljni in so še več zahtevali, sta rekla, da več ne smeta dati, ker vino ni njihno; na to si začnejo po sili vino točiti, kolikor jim je bilo ljubo. Ko jih vendar z lepa iz kleti spravita, vzameta posodo z vinom in se podasta domu; komej sta dva streljaja daleč prišla, se približajo potepuhi za njima in začnejo soseda grdo psovati in eden ga začne celo po glavi tolči z debelo palco, ko je sosed videl, da mu gre za življenje, potegne dvocevno pištolo iz žepa, vstrelji iz jedne cevi vendar tako, da ni nikogar zadel, in ko so ga potem še bolj začeli tepsti, vstrelji iz druge cevi in zadene onega, ki ga je tepel tako zlo, da je v 24. urah umrl. Kteri je zdaj kriv umora? Jaz mislim, da sta kriva oba, več vendar tisti hudobnež, ki je začel razsajati in tepsti poštenega in pridnega moža. Največ pa so takih žalostnih dogodeb krive gosposke, ktere takih potepuhov bolj ostro ne kaznujejo, in nošnje orodja, kakor pištol, pušek in velikih nožev ne prepovedu-

*) Slišali smo, da je tisti odbornik okr. zastopa ki ceste nadgleduje, dal do svojega vinograda prav dobro cesto narediti. Seme malovredne, če se le jaz dobro vozim, vozite se drugi kakor hočete ali morete. Je to res gosp. S.? Pis.

jejo, če bi se vsakemu orožje vzelo, ki ga zmirom seboj nosi, in bi se ostro kaznoval, bi gotovo bilo bolj varno živeti.

Kmet.

Iz Ljutomera. V zadnjem listu III. tečaja „Slov. Gospodarja“ je bilo brati v dopisu iz Ljutomera, da je g. Anton Božič stavljal interpelacijo pri okrajnem zastopu, kar je vendar pomota, in zato prosim, da se to popravi do tega, da je le gosp. A. Rožič, zdravnik v Ljutomeru in okrajni zastopnik stavljal ono interpelacijo, tudi on je bil izvoljen za nadzornika, in le on je dobil nezaupnico od okrajnega zastopa in sicer zato, ker je ta gospod imel strašno mnogo opraviti s tem, da je zmirom in po vseh krajih iskal slovenskega kralja, in ker je pri tem važnem poslu kot nadzornik pozabil na svojo dolžnost, namreč na to, da bi pregledal račune. Tudi vodstvo ljutomerskih nemškutarjev je prevzel dr. Rožič.

Dalje še naznanjam, da je vrli narodnjak dr. Ploj se odpovedal nadzorništva, kar je voda na nemškutarski mlin, pravijo namreč, da v prihodnje ne bodo volili nobenega več nadzornika, veselijo se vendar zastonj, ker trdno sem prepričan, da se narodni zastopniki ne bodo ravnali po nemškutarskih željah.

Iz Artič, 2. januarja 1879. — Pusti mi dragi „Slov. Gospodar“, da tudi jaz neke vrstice prinesem, ker še morebiti nikdo ni v tebi kaj čital iz artiške fare. Tudi jaz ti nimam kaj posebnega povedati, če ni to, da marsikteri pričakuje tukaj boljšega vremena v novem letu. Preteklo jeSENSKO slabo vreme nas je tako v vsem zadržalo, da si marsikter kmetič ni mogel svoje zimske setve v zemljo spraviti, pa tudi to, kar je posejanega, se kaže zlo slabo in ne obeta obilne žetve; nekoliko časa sem že namreč zmirom dežuje, in zato zmirom voda na njivah stoji, zdaj pa je celo led, ki bo prej ko ne, setvo celo zadušil. Tudi prezgodni sneg nam je neusmiljeno mnogo sadnega drevja polomil, lahko si je zato misliti, da nam bode pri vsem tem prihodnjič veliko manjkalo. Tudi vina smo preteklo leto malo dobili, ali vendar precej dobro kapljico.

Zdaj pa še nekaj opomnim zastran učiteljev pri naši šoli. Imeli smo res prav izvrstnega učitelja, preselil se je vendar na kranjsko mejo; bil je prav priden narodnjak, ki je mnogo farmanov nagovoril, da so se vpisali v Mohorsko društvo, pri katerem prej ni bilo niti jedne duše iz artiške fare. Pečal se je tudi mnogo s kmetijstvom, in je posadil in požaltnil prav mnogo drevesic, tako, da je šola prav lepo s sadnimi drevesicami okinčana. Ali, žalibog, da se za reve drevesica zdaj nikdo več ne briga, nikdo jih ne oskrbuje in večidel jih je že celo polomljenih, škoda tedaj za trud, ki ga je imel oni priden učitelj. Tudi cerkev se je v vsem predrugačila, in orgle imajo največkrat počitke. O kako žalostno se je vse v kratkem spremenilo! — Z Bogom, drugokrat kaj drugega!

J. K.

Politični ogled.

Na Dunaju se zdaj cela politika suče okolo adres, ki se izdelavajo pri odsekih gospodske zbornice in zbornice poslancev. Poslanec Tinti, ki bo sporočeval o adresi, je napravil tudi adresin načrt in ga je predložil odseku, načrt se je v mnogih delih odobril, v mnogih pa se je mnogo ostreje napravil; dobro bi bilo, če bi se v adresi kaj bolj določnega reklo, kakor se je reklo v prestolnem govoru, o katerem še dan danes nikdor ne vé, kaj se je hotelo reči. Avstrijski državljani imajo pravico, na tanko izvedeti, kaj njihovih zastopnikov o tako važnih vprašanjih mislijo.

Pri generalni debati adrese je Grocholski grajal načrt adresin, ki sili do tega, da se bo vpeljal obsedni stan.

Schindler je za tako adresno, po kateri bi se naj vpeljal mir brez vsake sile. Svetec je rekel, da vsi avstrijski narodi želijo, da bi se enkrat že napravila pogodba z vsemi narodi, in tako odpravil sedajni stan. Kuranda, da se nebi smelo pri adresi ozirati na Čehe, ki se zdržavajo sedanje politike. Pri specialni debati sta rekla Svetec in Grocholski, da se tudi nahajata na ustavnem stališču, in želita vendar, da se ustava premeni.

Pri seji 11. t. m. odbora za adresno je rekel predsednik, da je izvedel od ministerstva, da je cesar ukazal, da se morete obe ministerski razložbi (memorandum) ki ste se izročili cesarju, razglasiti.

V adresinem načrtu gospodske zbornice, ktere ga je izdelal Anton Auersperg, se izreka hvala cesarju za pripoznanje dozdanje delavnosti državnega zbora, ktero je izrekel v prestolnem govoru, in da se v tem že zadost jasno kaže, da cesar želi, da bi gospodska zbornica v tem zmislu, kakor do zdaj delala. — Obžaluje se v adresi prigodba v Dalmaciji. — O ustavi pa pravi: „Ustava je že tako prišla do naj skrajnejših mej tega, kar se zлага z močjo in edinstvo države, in gosposka zbornica se mora zato močno zoperstavljati vsaki spremembi ustave.“ Kdor pozna gosposke, ki so izvoljeni v odsek, za izdelanje adrese, se ne bo čudil, če bo čul, da se je napravila adresa v takem zmislu.

Ministerska kriza je zdaj odložena do sklepa adresne debate. Dunajski časniki so začeli spet strašno divjati in trdijo, da ni mogoče se pogoditi s Čehi, Slovenci in Poljaki, in skazavajo, da bodo Nemci v Avstriji pogubljeni, ako se ustava spremeni, kakor večina avstrijskih narodov hoče.

Iz Galicije se pišejo prav zanimive stvari, iz katerih se vidi, kako Giskra misli o Čehih. Piše se namreč: Ministerstvo Giskrovo se že pripravljaja na vojsko zoper Čeha. Trdnjave Kraljev Gradec, Jožefov, se stihoma oborožujejo, češki odpustenci (urlauberji) so spet sklicani k svojim polkom, češki polki se predstavljajo v druge kronovine in mesto njih se pošiljajo nemški in ogerski polki v Česko. Tako se oborožuje ministerstvo zoper česko ljudstvo, in se pravi, nemški kraji na Českem so v nevarnosti.

Iz Rima se piše, da ste med zborniki dve stranki: svobodnoumna in ultramontanska. V veri sicer med njimi ni razlike, ali ne zlagajo se v tem, kaki položaj da bi imel zbor z ene strani proti cerkveni vladi, z druge proti zdanjemu državnemu društvu. Ultramontanska stranka hoče, da bi se papež „govoreč iz stolice“ proglasil kot nezmotljiv, pa da zbor napravi cerkvene zankaze tudi v takih vprašanih znatnosti in državnega življenja, ki niso z vero naravnost v zvezi, in o katerih svobodnoumna stranka misli, da tirja modrost in previdnost, da se preidejo. Vladika Strossmayer, ki je tudi član svobodoumne stranke, je govoril 30. decembra in sicer poldrugo uro, ostroumno in zgovorno, njegov govor se je zlo dopal celi njegov i stranki, in francoski in ameriškanski škofi so mu čestitali zaradi tega govora. Zdaj pa se piše „Wandererju“ iz Rima, da sta dva nepoznana človeka napadla Strossmayerja, in sicer zato, ker je govoril svobodoumno in graja versko netrpnost. Ljudje, ki so pritekli, so ona malopridneža pregnali in vladiki se nič ni zgodilo. (?)

V Dalmaciji napreduje prav dobro pomirjenje, zlasti od onega časa, kar je cesar nektore uporne kraje pomilostil. Sliši se tudi, da hoče vlada nekoliko škode prebivalcem poplačati. Orožja pa posebno Krivošijanci nočejo oddati.

Na Francoskem so zdaj z Napoleonom in z ministerstvom nekoliko bolj zadovoljni, ker se tajiti ne more, da je Napoleon nekoliko liberalnosti dovolil.

Španjolci so zdaj spet novo ministerstvo dobili, kako dolgo bodo zadovoljni z njim, se še ne vé.

V Italiji hoče vlada posebno vero vpeljati in se celo ločiti od Rima.

Novičar.

(Čitalnica Mariborska.) Gospod Janko Pajk, izbran za našega tajnika, ne more se lotiti tega opravila. Zatorej skličem gg. ude po društvenih pravilih v občni zbor dne 15. t. m. zvečer ob osmih, da se izbere drugi tajnik za tekoče leto, in drugi odbornik, če bi se novi tajnik izbral izmed dosedajnih odbornikov. Predsednik.

(Za službo gimnazijskega ravnatelja v Mariboru) se je pre že oglasilo 13 gosp. učiteljev. Čuje se vendar, da imata največ upanja do te službe g. prof. Gutscher v Mariboru in dr. Lindner v Celju.

(Stolico za slovenski jezik) na graškem vseučilišču bode vlada vendar po dolgih prošnjah osnovala, kakor se pravi. Ako se to res zgodi, pričakujemo da pride na to častno mesto naš učeni rojak gosp. dr. Krek, ki že zdaj tamo uči staro slovenščino.

(Konečna obravnava dogodbe na Igu.) To dogodbo smo popisali v lanskem listu, tedaj je našim bralcem tudi znana. Pretekli teden je bila končna obravnava pri ljubljanski deželni sodnji. Bilo je zatoženih 13, zagovarjal jih je dr. Costa. Razprava se je vršila v slovenskem jeziku. Sodnja ni našla

nikakoršnega hudodelstva, in zatožence le obsodila zaradi pregreška razbuke. Postava namreč veleča, da če se množica nabere iz kakoršnegakoli, čeravno nedolžnega namena, in ji gosposka ali javna straža veleča raziti se, če to ne stori, je kriva pregreška razbuke (steka ali hrupa).

(Velikovski odvetnik dr. Pavlič.) si je hotel v slovenskem mestu Plibergu ustanoviti odvetniško podružnico, toda pliberški nemškutarji, ki so se bali, da bi vrli rodoljub tamnošno ljudstvo iz tisočletnega spanja zbudil, so brž zoper to pri viši gosposki pritožbo napravili. Deželna sodnja jih sicer ni uslišala, deželna nadsodnja in najviša sodnja ste pa soper dr. Pavliča odločili, ter mu advokatno podružnico v Pliberku prepovedali. Nemškutarji pač vse dosežejo pri sedanjih vladi!

(Strašen požar) 27. pret. meseca ob enajsti po noči je začel goreti sloveči Riter-jev ameriški mlin v Stračičah 10 minut od Gorice. Mlin je imel 5 nadstropij, ogenj je izšel v petem nadstropju in sicer, kakor pravijo, zaradi tega, ker je bila počila ena gazna cev. Delavci vsi prestrašeni so drli doli, in ko se je zvedelo zakaj, so djali sicer vsa spodnja nadstropja pod vodo, ker so vendar teške mašine iz gora padale, so predrele pode, in ves mlin je pogorel popolnoma. Poleg stoječe hiše so bile rešene.

(Zvon), lepoznanški list je prvega t. m. prvokrat zagledal beli dan in sicer v prav lepi obliki. Zazvonil je prav lepo pesem „Lovsko“, „Pri zibelci“ in še druge drobne pesmi; zraven tega je še prinesel mnoge druge lepe stvari. — Bog daj, da bi ga rodoljubi tako dobro podpirali, da bi zvonil prav mnoga leta.

(Konec krivoverstva na otoku Madagaskar.) Kralj na tem otoku je dal vse krive bogove sožgati in je z vso rodovino in mnogimi zlahetneži pristopil k sv. kristjanski veri. To so posnemali tudi vsi stanovniki dežele Imerina, kjer so tudi vse krive boge sožgali. Ko so naj vekšega boga hoteli sožgati, se je zbralo veliko ljudstva, ki je kričalo: „Tega ne morete sožgati, ker je bog.“ „Če je res bog ne bode zgorel,“ so rekli uradniki: „hočemo skusiti.“ Držali so ga tako nad ognjem, da je vse ljudstvo lahko videlo, kako je zgorel. — Drugi dan je ljudstvo samo vse krive bogove sožgalo in je pristopilo k sv. kristjanski veri.

(Nova bolezen krompirja.) Iz Francoske se piše o neki novi bolezni krompirja; listje se začne sukati, prihaja žolto, črno, suho in počasu povene ves krompirjevec. Sostavila se je zastran tega posebna komisija, ki naj bi bolezen preiskala in potrebne pomočke proti nji iznašla.

Vsak gosp. naročnik, ki se bode zdaj oglašil, še dobi vse liste tega tečaja „Sl. Gospodarja.“

Tržna cena pretekli teden.	V Varnu- dinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	—	4	45	4	60	4	20
Rži	2	70	2	80	2	50	2	90
Ječmena	2	80	0	00	2	30	0	—
Ovsa	1	80	1	90	1	70	2	—
Tursice (koruze) vagan	2	45	2	60	2	50	2	60
Ajde	2	40	2	60	2	50	2	20
Prosa	2	60	2	70	2	00	2	50
Krompirja	1	20	1	—	1	10	1	—
Govedine funt	—	19	—	25	—	22	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	26
Svinjetine četrte funt	—	26	—	26	—	25	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10	—	10	50	10	—	12	—
" 18"	—	—	5	80	5	50	—	—
" 36" mehkih "	4	—	0	00	8	—	8	50
" 18"	—	—	0	00	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	60	—	60
" mehkega "	—	69	—	50	—	50	—	50
Sena cent	1	90	1	70	1	60	1	20
Slame cent v šopah	1	40	1	30	1	20	1	10
" za steljo	1	10	0	90	1	—	—	70
Slanine (špeha) cent	42	—	26	00	44	—	27	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 79 kr. a. v.

Ažijo srebra 20.25.

Narodno drž. posojilo 70.70.

Loterijne srečke.

V Trstu 8. januarja 1870: **48 52 25 71 73**

srečkanje je Prihodno 22. januarja 1870.